

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „**KOROŠKI SLOVENEK**“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Posaarje.

Vedno živahnejše postaja okoli posaarskega glasovanja, čim bližje prihaja 13. januar 1935. V Rimu so se nedavno sešli člani odbora trojice Društva narodov, da preudarijo že izdane in še potrebne ukrepe in predloge za predstoječo obravnavo posaarskega vprašanja na zborovanju Društva narodov. Njihova naloga nikakor ni lahka v očigled nasilni agitaciji narodnih socialistov v Posaarju, ki so vrhu vsega med posaarskim ljudstvom raztrosili vest, da bo enostavna zasedba glasovalnega ozemlja od strani rajha rešila vprašanje. Francija je odgovorila na to grožnjo tako, da je postavila ob mejo svoje vojaške čete, nakar so v rajhu protestirali, istočasno pa ukinili vse narodno-socialistične nastope, parade, uniforme in grožnje v Posaarju. V posaarski pokrajini je postalo mirnejše in angleški zunanji minister je par dni navrh govoril o zadoščenju Angliji in predsedniku glasovalnega ozemlja Knoxu, ki je angleški državljani. S tem pa seve še ni rešeno posaarsko vprašanje samo.

Posaarje je nemško in vrnitev v rajh je samobsebi umevna. Nerešeno je le vprašanje, kedaj se Posaarci vrnejo v rajh. Pred Hitlerjevim nastopom je bil 13. januar nameravan kot veličasten dan manifestacije Posaarja za Nemčijo. Za Hitlerja pa se veliko spreminja. Posaarci so delovni, svobodoljubni in verni. Že celo leto imajo priliko opazovati počenjanje narodnega socializma v rajhu. Le preveč so vase zaverovani hitlerjanci prezrti svoje napake in njihov vpliv na Posaarce in v zadnjih mesecih se jih loteva strah za Posaarje. Najprvo so si hoteli pomagati z nam že znanimi sredstvi. Plebiscitna komisija je v uradnem poročilu navedla, da je bilo v glasovalnih imenikih zapisanih nad 100.000 ljudi, ki nimajo pravice do glasovanja. V imenikih so bila imena v vojni padlih ali umrlih vojakov in častnikov, ki so za časa vojske služili v nemških garnizijah Posaarja, tisoče delavcev, ki so zaposleni v posaarskih tovarnah, pa so pristojni v Nemčijo. Tem malce nerodnim goljufijam se je pridružila še grožnja nasilne zasedbe — in tedaj gorje omahljivcem! Vse to je plebiscitna komisija beležila v svojem poročilu in zahtevala pomoč od Francije in Anglije. Red je sedaj upostavljen.

Kako je dejansko s posaarskim ljudstvom? Narodni socializem ima v Posaarju manjšino pristašev, v manjšini je tudi skupina, ki brezpogojno zagovarja posaarsko politično samostojnost. Med tema dvema manjšinama pa je tretja in to je največja skupina neodločenih, omahljivcev. Ti niso ne za samostojnost Posaarja in ne za povratak k Nemčiji, dokler ondi grozi hitlerjanska pest. Za priključitev k Franciji sploh ni propagande, ker bi bila docela brezuspešna. Pač hitijo sedaj hitlerjanci popravljati svoje napake, pregovarjajo in prigovarjajo, prepričujejo in silijo s tajnim nasiljem, da se omahljivci odločijo za Nemčijo Adolfa Hitlerja. Na delu je nemška fronta, ki je narodno-socialistična, pristaši bivših meščanskih nemških strank pa ostajajo v večini izven fronte. Njihova notranja borba med nemškim prepričanjem in narodnim socializmom ni lahka. Radi bi nazaj v Nemčijo, a ne v Nemčijo kljukastega križa, ki tako trdo zatira vsako drugo mišljenje in prepričanje, ki zaslužuje vest in uvaja enostransko pravico.

Od mnogih strani v Posaarju je zato prišla nedavno pobuda, naj se na ljubo velikemu številu omahljivih, ki se ne morejo odločiti ne za in ne proti Nemčiji, ustvari tretja možnost glasovanja, ki bo nekak izhod: Društvo narodov naj izjavi, da bo smatralo glasovanje za samostojnost Posaarja veljavno samo do časa, ko izgine v Nemčiji narodni socializem in se tam zopet obnovi svoboda vesti. Le tako bi bili omahljivci rešeni

svojih težkih notranjih bojev med narodnim, socialnim in verskim prepričanjem. Ko bi se spremenila državna smer Nemčije, bi se vrnili v svojo nemško domovino brez strahu, da ne bi morali trpeti zbog svojega verskega in socialnega prepričanja. Ob tej pobudi je takoj vstalo vprašanje, ali ima Društvo narodov pravico do take izjave in tudi dovolj moči, ki je potrebna za izvedbo tako velike odločitve o usodi posaarskega ljudstva. Vstala je v zadnjem času še druga pobuda, naj posaarsko ljudstvo samo prevzame v roke tovrstno odločitev svoje bodoče usode. V pred-

časnem glasovanju naj izjavi, da želi odložitev glasovalnega termina za dobo, ki jo bo samo odločilo in določilo.

Pa čas hiti in tajne sile, ki vodijo niti tega sveta, so v svoji brezobzirnosti silnejše od čiste stremljenja človeške vesti. Močne in nasilne po so posebno tedaj, če jim stoji nasproti omahljivost in neodločnost ljudstva in njegovih odgovornih voditeljev. Tako, menimo, je že pisan izid posaarskega glasovanja, razven, če se v tem kratkem razdobju dveh mesecev zgodi kak — čudež.

Notranje pomirjenje v Avstriji.

Minuli teden je bilo v avstrijski javnosti mnogo govora o predstoječem sporazumu med nacionalnimi krogi in vlado ter novo smerjo v državi. Pri kanclerju sta se zglasili deputaciji avstrijskih in še posebej koroških nacionalcev h pogovoru, kako se učeni doslej izven državne smeri stoječe nacionalne kroge v sodelovanje. Že korak sam na sebi je znaten prispevek k notranjemu pomirjenju. Seve se slednjega ne sme razumeti v obliki kakega gnilega kompromisa ali slično. V tej zvezi sta zanimivi dve izjavi, ki ju v naslednjem prinašamo.

Zadnji predsednik krščansko-socialne stranke dr. Czermak je odgovoril na vprašanje dopisnika nekega dunajskega lista, kako si hočejo krščanski socialci po razpustu stranke varovati svoj vpliv na javni razvoj: „Ne bo več združenja nekdanjih strankinih pristašev v zveznih ali deželnih korporacijah, tudi ne bo več pogajanj in sporazumov med strankami. Mi se držimo zdravih smernic in smo sporazumno s pokojnim kanclerjem in sedanjemu vlado prepričani, da se mora sedanja država, njeno kulturno in gospodarsko življenje obnoviti na krščanskih temeljih. Avstrijska vlada in tudi domovinska fronta zasledujeta krščanske cilje in tudi nove postavodajne zbornice ne bodo šle v drugo smer. V veljavi je sporazum z Vatikanom in katoliška akcija neovirano deluje. Na slednji je, da zadobi vpliv na javno mnenje.“

„Kärntner Tagblatt“ z dne 9. novembra piše pod naslovom „K stališču nacionalnih krogov“ med drugim sledeče: „Pridobitev nacionalcev se more izvršiti le v dveh stop-

njah. Te ljudi se mora prepričati, da je uresničenje vsenemške zamisli trenutno nemogoče. Združenje vseh Nemcev v Evropi je blaznost, dosegljiva v morju krvi in ran nove svetovne vojne. Četudi priznamo napredek nemškega oboroževanja, je izid nove svetovne vojne dvomljiv in bi nemški narod doživel v drugič leto 1918. S to uvidevnostjo pa nacionalno vprašanje v Avstriji še zdaleka ni rešeno. V resnici je to vzgojno vprašanje. Premagati moramo duh, ki se goji v krogih izobraževanja še izza Bismarkove dobe. To se more doseči le po in v šolah. Nemško-nacionalni duh, ki ga je tekom zadnjih desetletij gojil del avstrijskega izobraževanja, je bil v jedru „gibanje proč od Rima“. Posledice tega duha se opaža v tisočih poedinih slučajih. Svobodomilstvo in nacionalizem sta dvojčka. Kolikokrat je židovsko liberalno časopisje pomagalo nacionalcem! Ta duh nacionalne sovražnosti proti veri mora avstrijska državna misel premagati. Avstrija je katoliška država. Kristusov križ na avstrijskih stolpih in drogih je najsigurnejše jamstvo proti kljukastemu križu.“

Izjavi zastopata enotno mnenje: **Avstrija obstane ali na temeljih krščanstva ali je sploh ne bo.** Med načelnimi naziranj — ali krščansko narodnostno pojmovanje nacionalizem po vzorcu hitlerjanstva — ni nobenega kompromisa, marveč je večna borba, v kateri je prvo ali drugo naziranje v obrambi. In to je veliki korak Avstrije, da je avstrijski nacionalizem potisnjen danes v obrambo. Borba med obema naziranj pa bo trajala še desetletja in jo bo odločil šele prihajajoči mladi rod.

Referati koroške deželne vlade. Petorica članov nove deželne vlade se je 5. novembra predstavila deželnemu glavarju in bila od njega zaprisežena. Na sledeči seji so bile začrtane smernice za prehodno dobo. Kot se doznava, bodo referati deželne uprave razdeljeni sledeče: Dež. glavar Hülgerth bo vodil prezidij, gasilske zadeve, personalne zadeve in hranilnice, glavarjev namestnik dr. Sucher prevzame referat šolstva, dobrotelnosti in socialne oskrbe, dež. svetnik inž. Ehrlich vodi finance in gozdarstvo, dež. svetnik Ferlitsch zavarovanja, kmetijske zadeve in ostalo gospodarsko upravo. Dež. svetnik Juvan bo vodil cestni in občinski referat, svet. Schuschnigg obrtništvo in tujski promet. — V novi deželni vladi nista več dosedanja deželna svetnika Leer in Sattlegger.

Nova avstrijska postavodaja. Majska ustava je predvidevala, da konča s 1. novembrom postavodajna pravica zvezne vlade in deželnih glavarjev. Poseben ustavni zakon je določeval, da morajo biti s 1. novembrom imenovani člani državnega sveta, zveznega kulturnega in gospodarskega sveta in deželnih zborov. Novi državni svetniki so imenovani za deset let, medtem ko ostanejo člani

zveznega kulturnega in gospodarskega sveta ter člani deželnih zborov samo tako dolgo v svojih funkcijah, dokler se ne določi potom zveznega oziroma deželnih zakonov načina, kako se bodo vršile prve stanovske volitve v nove korporacije. Torej se bodo morale omenjene tri korporacije baviti predvsem s tem, da izdelajo zakonske osnutke, tičeče se novih volitev.

Čehoslovaška vlada vabi svoje narodne manjšine k sodelovanju. Ministrski predsednik Malypetr je v vladni izjavi govoril tudi k vprašanju narodnih manjšin v čehoslovaški državi. Dejal je med drugim: Stojimo na načelu sodelovanja, ker smatramo to načelo za najzanesljivejše in najumestnejše. Nikdar seveda ne bomo pozabili, da je čehoslovaški narod obnovil svojo neodvisnost iz lastne moči. Od narodnih manjšin ne zahtevamo ničesar drugega kot lojalno priznanje tega zgodovinskega dejstva in v tem smislu pozdravljamo njihovo sodelovanje z nami.

Češki zunanji minister dr. Beneš svari! Na nedavni seji čehoslovaškega parlamenta je govoril tudi zunanji minister dr. Beneš in se med drugim dotaknil položaja v Evropi. Položaj v Evropi je

zelo napet, je dejal. Vrhovna mirovna instanca, Društvo narodov, pa uživa k sreči še toliko ugleda, kolikor ga je potrebnega za očuvanje miru. Mir v Evropi je zajamčen, če bosta ohranili medsebojno vzajemnost Francija in Anglija. Češka bo v Mali zvezi rada sodelovala za mirne odnose med državami in bo ostala zvesta tudi državam Balkanske zveze. Čehoslovaška in Mala antanta bosta nadaljevali zблиževanje z Rusijo. Glede neodvisnosti Avstrije med Italijo in Malo antanto v nekaterih načelnih vprašanjih še ni prišlo do sporazuma, vendar je minister uverjen, da se bo tak sporazum dal doseči tudi z Nemčijo. Končnoveljavni sporazum vprašanja srednjeevropskega sodelovanja ostane še zanaprej kardinalno vprašanje evropske mirovne politike tako za Italijo kot za vse ostale države.

Preiskava o strašnem zločinu v Marseilleu je zastala, čeprav so zaprli že precej oseb. Dva voditelja prevratne družbe ima v rokah Italija, vendar še ni gotovo, ali bo ugodila zahtevi Francije po izročitvi obeh francoskim sodiščem. Zato predlaga Francija, naj se v Franciji zaprte prevratnike prepelje v italijanski Turin, da z oči v oči z obema voditeljema ponovijo svoje obtežilne izjave. Tretji član prevratne družbe se nahaja na Dunaju in ga bo avstrijska vlada izročila Franciji. Madžarska se očitka, da je finačno in moralno podpirala atentatorje, krčevito brani. Niti so vodile tudi v Berlin, kjer so ubežniki z Balkana izdajali svoje posebno glasilo.

Roosevelt zadnje upanje Amerike. V Ameriki so se nedavno vršile volitve v poslansko zbornico, ki so najdalekosežnejšega vpliva na po letu sledeče volitve novega predsednika. Izid volitev je bil presenetljiv. Demokrati, katere je vodil priljubljeni predsednik Roosevelt, so zmagali z veliko večino glasov. Docela so pogoreli republikanci, četudi so otvorili volilni boj s vsemi sredstvi, da onemogočijo izvedbo dalekosežnega Rooseveltovega gospodarskega načrta. Izid volitev pove, da uživa sedanji ameriški predsednik kljub mnogim svojim ostrim gospodarskim ukrepom polno zaupanje Amerikancev in da vsa ameriška javnost pričakuje od njega rešitev iz neznosnih gospodarskih nepravil, v katerih se sedaj nahaja Amerika.

O naši narodni rani.

V okvirju prosvetnega večera dunajske katoliške prosvetne zveze je govoril koncem oktobra državni prosvetni tajnik dr. Pernter o avstrijskem šolstvu. V orisu dunajskega šolstva je med drugim povedal marsikaj načelnega o ljudsko-šolski vzgoji. Dejal je:

„Razveljavljenje zloglasnega ukrepa bivšega šolskega referenta dunajske občine Glöckla, ki je mladini v šolah prepovedal udeležbo pri verskih

vajah, je začetek nove šolske vzgoje v Avstriji sploh. Zopetna uvedba verskih vaj v šolah je načelnega značaja in izhaja iz prepričanja, da je vzgoja v državljanski zavesti mogoča le na versko-nravnih temeljih. Posebna odredba z 8. januarja t. l. povdarja važnost versko-nravnih temeljev in pravi naprej: Ustvarjanje notranjih vezi mladine z vero in državo in s tem z narodnostjo ni nikaka politika v običajnem pomenu besede, marveč je samoobsebi umeven predpogoj vsakega vzgojnega dela. Pravilno razumevana državljanska vzgoja je jamstvo za pravilno povdarjeno narodno vzgojo, ker si pojma „država“ in „narod“ ne smeta nikdar nasprotovati.“

Zadnji stavek izjave državnega tajnika nas zadene v naši največji rani in bi ga kar dvakrat podčrtali za vse naše učitelje in učiteljice, pa tudi za vse gospode v okrajnih in deželnem šolskem svetu. Dvomili bomo o iskrenosti njihove državljanske zavesti dotlej, da ne uresničijo tega fundamentalnega pravila ljudsko-šolske vzgoje. Pojma „država“ in „narod“ si ne smeta nikdar nasprotovati, državljanska vzgoja mora biti jamstvo za pravilno povdarjeno narodno vzgojo. V naših šolah na Koroškem se do danes ni izpremenilo ničesar, četudi lahko trdimo, da je **postopanje koroškega učiteljstva v pogledu narodne vzgoje za državo enako katastrofalnih posledic kot so bili protiverski ukrepi Glöcklovi na Dunaju.** Pri nas se poučuje, kot se je vse zadnje desetletje. Spremenilo se je kvečjemu par zunanjih oblik. Naivno se meni, da se s petjem državne himne že ustvarja tista notranja vez mladine z državo, ki jo tako lepo povdarja državni tajnik. Naša mladina pohaja v šolo še naprej kot v nek drezurni zavod. Tam si pridobi morda drobtinice koristnega znanja, tam čuje in bere morda še lepe besede o domovini in še kaj o državi, a o kaki vzgoji v zvestobi do naroda ni niti najmanjšega govora. Učitelji in šolniki naše dežele se krčevito trudijo, da njihov šolski pouk ni v zvezi s slovenskim svetom in s slovenskim narodom. Ljubosumno se odvrta učence od vsega, kar bi imelo na sebi le sled slovenskega sveta. Tako se **ubija v mladini oni nežni čut, ki obogaten po veri in cerkvi usposablja mladino v dobrega državljan in polnovrednega člana naroda.** Nič, prav nič bistvenega se v naših šolah ni do danes spremenilo.

Dobro in pravično šolstvo je predpogoj dobre državljanske zavesti. Dokler se bo naš mladi slovenski narod v šolah pačilo in maličilo, ne more biti med njim tiste izrazite ljubezni do države, ki je predpogoj njenemu mirnemu in zdravemu razvoju. Z neukimi, zaostalimi, z narodnimi neznačajneži se ne da ustvarjati pri nas novih državnih oblik. Vedna ovira in napotje le, breme bodo državi in deželi.

Ob tem mora biti hudo vsakomur, kdor ljubi svoj slovenski narod in hoče biti pravičen sin tudi svoje države. Saj mora gledati vse to porazno nerazumevanje glavnih vzgojnih načel pri onih, katerim je poverjena vzgoja naše mladine. In saj mora gledati tudi to strašno brezbrizje pri onih, ki jim je poleg učiteljskih in šolskih krogov poverjena skrb za нравno, državljansko in narodno vzgojo naše dece. Gorje vsem, ko preostane od našega šolskega boja samo še eno samo vprašanje, vprašanje krivde: Kdo nosi odgovornost na neukosti in neznačajnosti ter duševni zaostalosti naše slovenske mladine na Koroškem? Zgodovina bo pravična in stroga in z mladino, katere vzgojo se je zanemarjalo, bo kaznovala vse krivce. —rko.

Novi obrtni zakon.

Po dolgotrajnih posvetovanjih je izšel s prvim novembrom nov obrtni zakon. Njegov glavni namen je rešiti v svojem obstoju ogroženi obrtniški in trgovski stan pred popolnim propadom in sicer s tem, da se prepreči kvarno konkurenco po v obstoju itak ogroženih novih podjetij in s pobijanjem metod, ki se jih poslužujejo izkoriščevalci slabega gospodarskega položaja.

Po novem zakonu so obrti razdeljene a) v proste, b) vezane, c) rokodelske in d) koncesionirane. Vezane obrti, ki so bile doslej po tem imenom neznanne, so tiste, za katere je v prošnjah doprinesti dokaz strokovne zmožnosti in ki se ne dajo uvrstiti med rokodelske ali koncesionirane obrti. Med te spadajo: a) trgovina z železninami in kovinastimi izdelki, tekstilnim, kolonijalnim in špecerijskim blagom, žganimi alkoholnimi pijačami v zaprtih posodah (v kolikor ni treba koncesije), b) izdelovanje cementnih predmetov, mlinskih pridelkov, vrtnarstvo in izdelovanje umetnik rož, izdelovanje žganih alkoholnih pijač iz kisa, izdelovanje mesenih, ribjih in sadnih konzerv, mlekarne in sirarne, špedicije, strokovnjaki za knjigovodstva, revizorji knjig, finančni in gospodarski svetovalci, trgovski potniki i. dr. Tovarniška podjetja se ne morejo uvrstiti med rokodelske ali vezane, trgovske obrti ne med rokodelske. Vse obrti, ki ne spadajo med vezane, rokodelske ali koncesionirane, so proste obrti. Kdor hoče začeti kako obrt, mora imeti pravico, da svoje premoženje sam upravlja, biti mora tudi najmanj 24 let star. V prijavi za obrt je treba navesti ime, bivališče, točen značaj obrti in kraj, kjer se namerava obrt izvrševati. Prijave, ki ne odgovarjajo predpisom, se odklonijo. — Kdor hoče izvrševati kako rokodelsko obrt, mora svoji prošnji priložiti tudi izpričevalo mojstrskega izpita.

Po novem obrtnem redu ima dež. glavar pravico prepovedi zasebnih klavnic, če je število javnih klavnic zadostno. Javne klavnice smejo

PODLISTEK

Ksaver Meško:

Na Poljani.

In odkod in čemu njih hrepenenje po domovini, po domači cerkvi? Ali ne, ker želijo vstopiti pred smrtjo še enkrat v svetišče čisti in sveti, kakor so prihajali v domačo cerkev neomadeževani in nedotaknjeni od greha, otroci, angelji, ko še ni dehnilo življenje v srce s strupenim dihom, ko jih ni prijelo še v umazano roko in jim je omadeževalo duše!

— Čemu kipeče hrepenenje po pesmi domačih zvonov? Ali ne, ker želijo slišati še enkrat jasen glas, mehak, sladak in sočutja poln, kakor iz neba ljuoč, milosti porok in usmiljenja nebeškega! Mnogo šuma so slišali v življenju, veliko mračnega in odurnega krika, kipečega iz globočin pregreh in strasti. Vsa topa jim je duša od teh glasov in vsa zbegana obenem. Zato drhti po prijaznem glasu, po besedah milosti in odpuščenja... In kaj jim hoče domača cesta? Ali ne drhte po nji, ker bi stopali na njo varno, kakor so hodili po nji v otroških letih? Tja po znani poti bi šli, oko vprto v blesteči krič na znanem zvoniku, in bi ne zašli na stranpoti, ne v blato, v luže. Ah, neznane so poti v tujini in tako nevarne. Megla vsepovsodi — kod? Nikjer kažipota, prijaznega vodnika nikjer — kam? Ljubeče duše nikjer, ki bi dejala mehko: „Povej! Vso bol mi razodeni in ves velik strah in vse upanje, slabotno in omahujoče. Potolažim te, svetujem ti, pomorem ti...“ Nikjer sočutnega srca, prosečega z

istinito iskrenostjo: „Nagni se k meni!“ — Nikjer moči, darujoče in žrtvujoče se, bodreče: „Nasloni se name!“ — Megla, mrak...

Tako blodijo v megli in v mraku in zaidejo... A vendar so mnogi srečni tudi ob tem, ob svojih zmotah, v megli, na stranpotih, mislite? Kdo trdi to? Pač le oni, ki ne slišijo joka iz njihovega smeha, oni ki ne poznajo njihovih noči, prečutih v drhtečem hrepenenju in v moreči boli, v kesanju preplakanih. Oni, ki ne slišijo kletvic, dvigajočih se v nemi onemoglosti, a v velikem žgočem srdcu iz zastrupljenih src. Tujino preklinjajo in žalostno svojo pot in zaigrano, prodano življenje, dokler ne ležejo potrti in umro izgubljeni, pozabljeni.

To so oni, ki zapuste domovino in zavržejo njeno ljubezen, njene šege in navade in vero njeno. Dvojni brezdomovinci so, tujci na vsem svetu, nestalni povsod, nesrečni vedno...

Bledo lice župnikovo se je ogrelo, zardelo je. Oči sicer tihe in vdane, so oživele; bliskalo je iz njih, karalo je in prosilo obenem. Kakor potok z gore so tekle besede; prihajale so iz srca, govorila jih je ljubezen, ljubezen do domače zemlje, ljubezen do onih, ki zapuščajo leto za letom to zemljo, kjer je ne umevajo in je ne vedo ceniti. Lepe in presrčne so bile besede, in mnogo bridke žalosti je bilo v njih. Zato mu je drhtel glas proti volji...

Spodaj v cerkvi so sedeli in stali in so poslušali. „Čemu nam govori to?“

Oni so mislili tako, ki so sedeli široko in oblastno v klopih in so imeli po fari velike, nezadolžene dome. V srcih teh je bilo mirno in mrzlo. Vedeli so: njim ni treba iti v tujino.

„Čemu nam govori to?“

To so bili oni, ki so že sklenili račun in so ga podpisali in zapečatili in ga niso marali predelavati. Sklenjeno je in zapečateno: ob novem letu zapustijo faro in pojdejo v mesto. Veselili so se tujine. Zato jim je bilo zdaj neprijetno pri srcu. Niso slišali radi toplih besed o domovini in o njeni ljubezni in o dolžnostih do nje, tudi ne o tujini in o njenih nevarnostih. Bilo bi jim ljubše, da bi se jih ne svarilo.

„Neznana mi je bila tujina in njene nevarnosti — zato...“

Prijeten bi bil tak izgovor, ko bi se vračale ponižane in potrte. In greh bi se zdel manjši.

„Čemu nam govori to?“ — je mislil Nande, pastir z Trate, in se je jezil.

„O žganju bi govoril, o pijančevanju! Naj ne zaneso slednjega novca v gostilnico, doma pa stradajo, postopajo razcapani po vasi in hodijo po svetu in beračijo. Naj se ne pretepajo in se naj ne tožarijo po pretepih. Naj ne zapijajo pameti, naj ne polegajo v pijanstvu ob potih, v rosnih travah, vso noč do jutra, da se prehlade in zbole in umirajo pred časom.“

Pijančevanje je sovražil Nande nad vse, še bolj nego lenobo, ki mu je bila tudi zoprna v dušo. Maral ga ni nikoli, a z vsem srcem ga je mrzel od one šentjakobske nedelje, ko so ga zvalili fantje ob proščanju v krčmo. Vedeli so, da ima tri goldinarje in so sklenili: „Plačaj, fant!“ A ni maral. Zlasali so ga in ga pretepli in so ga vrgli iz sobe, češ, kaj se meša tak otrok med nje; a zvalili so ga sami. Le ker jim ni plačal. Kovač, pijan že in išoč preprirov, je vrgel še kupico za njim.

(Dalje sledi.)

računati samo tako visoke pristojbine, da krijejo obrestovanje in amortizacijo kapitala ter stroške za vzdrževanje podjetja. — Prodaja posteljnih peres, sadik in trt na trgih je prepovedana.

Spremenijo se tudi nekatere določbe, tičeče se razmerja med obrtnikom in učencem. Obrtnik zamore učencu odpovedati v 14 dnevem roku le, če ga h temu silijo gospodarske razmere. Vsak tak korak pa mora takoj javiti svoji zadrugi, ali pa, če ni v zadrugi, pristojni občini in ne sme v tej dobi nastaviti novega učenca. Proti osebam, ki izvršujejo kako obrt brez dovoljenja, mora oblast v prvem slučaju prestopka nastopati s konfiskacijo blaga in orodja, medtem ko je bilo to dosedaj dovoljeno šele v drugem slučaju prestopka.

Trgovinski in obrtni minister Stockinger je napovedal, da bo izvedel še druge ukrepe v zaščito obrtnikov in trgovcev. Dosedanji zakon o podeljevanju obrtnih ali koncesij bo spremenjen, izdani bodo nadalje ukrepi proti nezdravemu znižanju cen. Navedeni novi obrtni zakon stopi s 1. decembrom v veljavo.

Prijatelji, pozor!

Tudi tebe se tiče! Uprava našega lista razpošilja v novembru naročnikom plačilne opomine in prilaga že izpolnjene položnice. Z navedenim zneskom je krita naročnina do konca tekočega leta. Če si v zadnjem času kaj vplačal, a sedaj opomin kljub temu dobiš, vedi, da si zaostal na naročnini v minuli dobi! Ne zavrni opomina in ne zalagaj poslane položnice, marveč čimprej vplačaj vpisano svoto! Tako si izpolniš svojo dolžnost napram našemu glasilu. — Prijatelj! Svoje narodno prepričanje dokažeš le v dejavnosti in točnosti. Zato stori to svojo dolžnost in ne škoduj svojemu listu!

DOMAČE NOVICE

Važno za vojne žrtve! Do 31. decembra se lahko javijo vsi, ki so zamudili svoječasni termin vlaganja prošenj za ugodnosti po invalidnem odškodninskem zakonu. Vojni udeleženci, ki so bili med vojno poškodovani n. pr. obstreljeni, zabodeni, udarjeni, obžgani i. dr. nadalje vdove in sirote, katerih možje ali očetje so padli v vojni ali umrli v vojnem ujetništvu, stariši sinov, ki so padli v vojni ali umrli v ujetništvu, prijavijo svoje pravice ustmeno ali pisмено pristojnemu okrajnemu glavarstvu. Prijave zaostalih po vojnih udeležencih, ki so umrli doma, se veljavne le, če so umrli na vojnih poškodbah. Vse to velja tudi za udeležence koroških bojev, če so umrli do 31. maja 1919, nadalje za člane pomožnih čet. Predpogoj prijave je, da je bil vojni udeležec pred 30. majem 1922 avstrijski državljani. Prijavi je priložiti domovinski list vojnega udeleženca, potrdilo odpusta od vojaščine, ev. potrdilo smrti. Za prijavo naj se pri oblasti zahteva potrdilo. Ostala pojasnila daje „Bund der Kärntner Kriegspfer“ v Celovcu, Karfreitstrasse 17.

Pečnica. (Lepo slavje.) Lepo je bilo v cerkvi in izven cerkve, takšna je bila splošna sodba o domačem slavju, ki smo ga obhajali po prazniku Kristusa Kralja. In kako bi tudi moglo biti drugače, ko si pa naša Pečnikova Minka, najboljša pevka in igralka, zbira druga za življenje. Našla ga je v osebi Habnarjevega Šimna z Reke pri Št. Jakobu, sebi enakovrednega čvrstega, versko in narodno zavednega mladeniča, ki bo slavno Pečnikovo hišo in gospodarstvo krepko inumno vodil v smislu tradicij in pravil nepozabnega svojega prednika, rajnega Pečnikovega očeta. Na poti k oltarju je nevesto pozdravila s pristrčno deklamacijo korajžna Tratnikova Trezej. Slavnostni par je ob asistenci č. Koširja in č. Kuhlinga poročil domači g. župnik. Brezdvomno bo „fejst“ držalo. Poroka je bila, kakor tu sicer nisimo vajeni, združena s sv. mašo in lepim, velepomembnim poročnim blagoslovom. Ob veseli gostiji pri Čemernjaku se je novoporočencema poklonila slovenska požarna bramba in izobraževalno društvo iz Št. Jakoba. Za radostno razpoloženje je skrbel združeni šentjakobski in pečniški moški zbor. Da se bodo številne zdravice, posvečene ob gostiji blagoru in sreči ženina in neveste, uresničile v polni meri, v to bo gotovo pomagal Bog s svojim blagoslovom. Naši Minki pa kličemo: Ostani še nadalje zvesta našemu

koru kakor našemu — odru. Na mnoga blagoslovljena leta!

Št. Lipš—Malčape. (Poroka.) Pred kratkim smo pri Škofu obhajali veselo svatovščino, ki sta nam jo priredila ženin Miha Pušnik pd. Opetnikov v Zagorjah, in nevesta, pd. Bohnetova Tilka iz Malčap. Kakor je bila svatovščina vesela, naj bo tudi celo dolgo življenje veselo in srečno! Nevesta je hčerka bivšega neutrudljivega igralca „Serajnika“ iz žitarske „Miklove Zale“. Zato upamo, da bo nevesta kot potomka neupogljivega starca-igralca čuvala dediščino in zapoved: Ljubi in spoštuj svoj slovenski narod in svoj materni jezik!

Žitara vas. (Regulacija Bele.) Kakor smo čitateljem že svojčas poročali, je vlada obljubila za regulacijo Bele podporo v višini 85 odstotkov vseh regulacijskih stroškov, ostalo pa krijejo prizadete občine: Galicija, Rikarja vas in Žitara vas ter interesenti. Slednji doplačajo svoj prispevek v naturalijah z delom ali lesom. Regulacija bi trajala 10 do 12 let in sicer od Miklavčevega mostu do Drave. Vršila so se že tozadevna predposvetovanja, občinska sveta Galicije in Žitare vasi sta privolila v svoj prispevek in izrazila željo, naj se strugo čimprej začne popravljati. Občina Rikarja vas pa ima menda neke pomisleke. Kakor vse razmere in vremenske neprilike kažejo, bo vsled zanemarjanja regulacije Bela odplavila v kratkem Lipejev mlin, ki stoji takorekoč že v vodi. V par letih pa se zna zgoditi še hujša nesreča, ko bo Bela odpravila celo gospodarstvo pri pd. Lavreju v Kotu. Le še 30 m zemlje in zatem pride hiša in gospodarsko poslopje. Zanemarjanje regulacije pa je lahko še usodnejših posledic. Zato je upati, da se bodo pozivu tozadevnih uradov in oblasti odzvale vse tri občine s privoljenjem regulacije. Tako bo še mnogim rodovom prihranjen nepotreben strah in visoki stroški.

Loče ob Baškem jezeru. (To in ono.) Redko se oglasimo, pa bomo zato v zimo pridnejši. Naše žitnice in skednje smo napolnili. Pa smo le bolj nezadovoljni s pridelkom žita, posebno z ržjo. Krme smo pridelali dovolj in naša živina ne bo vigredi trpela lakote. Sadja je bilo bore malo in primanjkovalo nam bo mošta. Sneg je vzel sicer spet slovo, vendar se ga na dolgo ne bomo ubranili. — Drugače je življenje mirno in pokojno. Hitlerjevse ne bojimo, ker nas straži močna pomožna četa. Okoli deset revolucionarjev se še nahaja v Wöllersdorfu, ostali pa so pobegnili v Jugoslavijo, med njimi nekateri, ki so svoj čas zaničevali in preganjali Slovence in vedeli o Jugoslaviji govoriti samo v sramotilnem tonu. Junglandbund je zaspal, ker ne najde več prave prilike za svoje udejstvovanje. Trebalo bi sedaj, da pride po izobraževalnem društvu v naše lepe vase okoli jezera in pod Jepo stari družinski duh do nove veljave. Le prevelik je vpliv poletne tajske sezone na naše vaško življenje in naša mladina se tega vpliva celo v pozno jesen in zimo ne more otresti. Zelo, zelo težko se uživi naša mladina nazaj v domače razmere. Vendar bi bilo celo tujskemu prometu samo v prid, če bi še društvo skušalo vzajemno s cerkvijo ohraniti med nami kmetiško pristrčnost in posebnost. Kajti tujci ne iščejo pri nas samo sonca in zraka, marveč tudi nepokvarjenega podeželskega duha. Naj bi bila s tem dana nova pobuda vsem, ki so prevzeli odgovornost za skupno delovanje. — Z veseljem beležimo nadalje dejstvo, da je država kljub slabim gospodarskim neprilikam pokazala razumevanje za kmetiške potrebe s tem, da je predvsem gorskim kmetom, ki se morajo dandanes najtežje boriti za svoj obstoj, omogočila kolikortoliko izboljšati njihova gospodarstva. Vsi kmetje v Rutah imajo danes betonirana gnojišča, kar je v kmetovanju velik napredek.

Št. Jakob v Rožu. (Razno.) V petek dne 26. m. m. je ob pol ednajsti uri ponoči začelo nenadoma greti v zgornjem delu Narodnega doma. Vsled bližine drugih poslopij je bila nevarnost, da se požar razširi naprej. Pa vrli gasilci so pokazali, da je hitrica pri požarih najboljša obramba: v samotežu so pripeljali brizgalno, vode je bilo dovolj in v eni uri je bil požar omejen. Pogorela je streha in podstrešje. Škoda je okoli 3000 S, delno je krita z zavarovalnino. Škoda ima tudi mizar Mihael Amruš, ki je imel v zgornjem delu poslopja svoje mizarstvo. Uničen mu je del mizarškega orodja. Moral se je sedaj seliti k Ravtarju. — Od 27. p. m. pa do 4. novembra je bil pri nas sv. misijon, katerega sta vodila očeta lazarista iz Celja. Bil je vse dneve dobro obiskan in smo ga končali s svetoletno procesijo. Tako je sedaj naša fara duhovno prenovljena. — Dosedanji šolski vodja g. Holzer je bil prestavljen v Medgorje, na njegovo mesto pa je bil poklican medgorški šolski vodja Marinič. Upamo, da se bo prilagodil šentjakobskim razmeram, ne pa Št. Jakob nanj. Učitelj Pacher je prestavljen v Dvor, na njegovo mesto jo pozvana učiteljica Holzfeind. — Našega pridnega mežnarja Partlica so 4. novembra peljali v beljaško bolnico, kjer se po srečno prestani operaciji še danes nahaja. Želimo vrlému možu kmalošnje okrevanje. — S 15. novembrom se prične v Narodni šoli šestmesečni gospodinjski tečaj pod večjim vodstvom sestre Generoze. Zanj je med dekleti obilo zanimanja. Katera bi imela še zanimanja, naj se nemudoma javi vodstvu šole. — V nedeljah je v Narodni šoli tudi slovenski jezikovni tečaj za šolarje, ki ga dobro vodi tajnik „Kota“ delavni Hanzej Janežič. Tečaj obiskuje 32 otrok.

Škofiče. (Razno.) V nedeljo 4. t. m. smo ob obilni udeležbi spremljali na zadnji poti člana društva „Edinost“ posestnika pd. Ohačiča. Pokojni je bil dobrega srca, veren in značajan. Bil je tudi velik dobrotnik cerkve. Tiho se je pomikal žalni spreved na mirodvor, društvo mu je v počastitev spomina darovalo žalni venec, predsednik se je pred domom od rajnega poslovil s toplimi besedami hvaležnosti, društveni pevski zbor pa mu je zapel žalostinke. Naj počiva v pokoj, ostalim naše sožalje! — Sicer je pri nas bolj dolgočasno in upamo, da nas bo v dolgi zimi razveselilo društvo s kako prireditvijo, igro in petjem. Žal so pomanjkljivi društveni prostori. Pa naši za vzvišenimi cilji stremeči mladini je treba prijetnega doma, da se ogrejejo mlada srca za Boga in za slovenski narod. Morda se naši voditelji vendarle vzdramijo!?

Slovenji Plajberk. (Nesreča.) Šiman Waldhauer, 42letni mizar v Celovcu, je prišel na Vse svete domov na očetov grob. Nato se je vračal peš v Podgoro. A ni več dospel v Celovec. Našli so ga v soboto mrtvega v Čepi. Vihar mu je bil odnesel klobuk, šel ga je iskat, spodrsnil in padel v prepad. Pokopali so ga v Kapli. R. i. p. Ne vemo ne ure ne dneva!

Od vseh vetrov. Minuli teden je potoval skozi deželo v Italijo madžarski predsednik vlade Gömbös. — V Celovcu je nedavno bival dunajski nemški poslanik von Papen. Zbrani koroški koloniji rajhovcev je govoril o lojalnosti napram državi, ki jim nudi svojo gostoljubnost. — Prosvetni minister je odredil, da zadobijo znižanje šolnine na srednjih šolah samo otroci državizvestih starišev. — Izšel je poseben zakon, po katerem je treba v državi za izdajanje časopisov posebnega oblastnega dovoljenja. — Dosedanji prvi tajnik delavske zbornice Newole je bil odstavljen, na njegovo mesto je prišel dr. Erich Mayer. — Velikovški učitelj Schiestl je prestavljen kot strokovni učitelj v celovski zavod za slepce. — Mil. prošt Benetek v Tinjah je dne 2. m. m. ob številni udeležbi ljudstva blagoslovil novi križ na stolpu tinske cerkve.

V križu so shranjene listine s popisom najvažnejših dogodkov v tekočem letu. — Celovško kavarno „Landhaushof“ je prevzel g. Schild, katerega žena je rodom iz Podgorij v Rožu. Kavarna je okusno prenovljena. — Grd slučaj se je nedavno zgodil na celovski ulici. Voznik, z imenom Barkovitsch, je svojega na cesti pod težo omagajočega konja pretepel tako neusmiljeno, da je konj poginil. Neusmiljeni voznik je naznanjen sodnji. — Celovski mesarji so znižali cene mesa. Prvovrstno goveje meso se prodaja po 2,— sprednje, 2,40 zadnje, drugovrstno po 1,70, oziroma 2,10, telečje od 2,10—3,30, svinjsko od 1,70—2,70 šil. Izventega se vračuni še 30 g blagovno-prometnega davka in klavniške pristojbine.

Blaznikova „Velika pratika“ za leto 1935 je izšla že devetdesetih. Za ta jubilej je prav lepo in primerno opremljena. Znano je, da hočejo imeti Slovenci samo to pratiko, ne samo pri nas doma, temveč tudi v inozemstvu, v Ameriki, Avstriji, Nemčiji, Italiji itd. Ta edino prava in res domača pratika se naroča pri tiskarni I. Blasnika nasled. v Ljubljani, dobi pa se tudi v upravi našega lista.

Pri nakupu računajte z grošem — in jemljite za perilo vedno Persil v novem dvojnem paketu! Pri vsakem dvojnem zavoju si prihranite 10 grošev, ker dvojni paket je za 10 grošev cenejši od dveh običajnih. To je prednost, ki jo morate uvaževati! Persil vsebuje najboljše milo v zadostni množini, zato je vsak drugi dodatek nepotreben.

NAŠA PROSVETA

Slovenska krščansko-socialna zveza za Koroško vabi

na redni letni občni zbor

ki se vrši v **četrtak dne 22. novembra** ob 10. uri dopoldne v Celovcu v prvem nadstropju Mohorjeve hiše, Vetrinjsko obmestje 26.

Dnevni red:

1. „Prosveta v stanovski državi“, govor.
2. Poslovno in blagajniško poročilo.
3. Sprememba zvezinih pravil.
4. Volitve novega odbora.
5. Slučajnosti.

Društva! Udeležite se polnoštevilno občnega zbora prosvetne centrale! Osrednji odbor.

K občnemu zboru.

V nečem si sliči sodobni narodi. Naj si so iz slovanske, germanske ali romanske družine, v vseh je sličen pojav: mladina, ki je zaživela svoje polno življenje šele v povojni dobi, tirja zase pravico soodločevanja narodne in s tem svoje usode. Kot bi bila predčasno dozorela ob prebogati izkušnji zadnjih desetletij in kot bi polno slutila ogroženost položaja, v katerem se nahaja s svojim narodom vred. Znak zmognih državnikov je, če ob takih klicih mladine ne ostajajo gluhi, marveč jo radevolje pritegnejo k sodelovanju in soodločevanju. Tisočletna zgodovina narodov uči, da je mladi rod, ki si je pravočasno zamogel priboriti izkušnje in odgovornosti voditeljstva, ob samostojnem usmerjanju in delovanju previdnejši in odločnejši in da zato njegovo delo kronajo lepi uspehi in sadovi.

Tudi po naših vaseh in občinah je vedno glasneje čuti klic mladine, ki želi večjih pravic soodločevanja in sodelovanja v vseh področjih narodnega življenja. To je razumljivo in za vsakogar, ki je dobre volje, tudi razveseljivo, posebno še v dobah, ko se polagajo temelji nove miselnosti in novega javnega življenja. A le prerada prezre mladina predpogoj svoje zahteve: samovzgoje in samoizobrazbe potom narodne prosvete.

Prosvetno udejstvovanje je v svojem jedru mladinsko udejstvovanje. Društva so nekake šole za narodno življenje in delovanje. Ob društveni prosveti bogatijo srca in se dviga duh, da postaja v narodu težnja po lepem in plemenitem vedno silnejša in neodoljivejša. Prosveta pripravlja lepše žitje in bitje v narodu. Zato so društva prava visoka šola bodočih voditeljev v vaseh, farah in občinah. Kdor ni znal razgibati svojega ljudstva v prosveti, bo le težko našel pot do njega ob gospodarstvu ali politiki. Poleg vere je samo še prosveta dobra voditeljica do narodove duše.

Kdor pa ni spoznaval in ni vzgajal te, ne bo nikdar dober voditelj.

Zato, možje, fantje in dekleta naših društev, vas opozarjamo na občni zbor prosvetne centrale, da si tam navžijete novega duha in novega navdušenja.

Društva! Uredite do zvezinega občnega zbora svoje obveznosti napram prosvetni centrali! Pošljite, katera še niste, letni prispevek, izpolnite in vrnite letna poročila in določite svoje zastopnike na občnem zboru dne 22. novembra! Osrednji odbor.

Borovlje. Letošnji občni zbor „Društva slovenskih diletantov v Borovljah“ se vrši v običajnim dnevnim redom dne 25. novembra 1934 ob pol 3 uri popoldne v društveni dvorani „pri Bundru“ v Borovljah.

GOSPODARSKI VESTNIK

Zlato na kmetijah! Dolgoletne preizkušnje v kmetijstvu učijo, da prevelika „razkošnost“ pri gnojenju njiv ni dobra, ja, da je potrata gnoja naravnost škodljiva. Prvo pravilo umnega kmetovalca je, da njive malo, a zato pogosto gnoji. Gnoji se najbolje s starim gnojem, ker učinkuje v zemlji boljše od novega. Lahko zemljo se gnoji z malimi količinami, a po možnosti vsako drugo leto. To je izvedljivo ob pravilnem kolobarjenju in pri pridelovanju krme na njivah. Drugo važno pravilo je: gnoj naj se na njivah čimprej podorje! Celo ure po gnojitvi so merodajne, čimdalje se čaka, tem večja je škoda. Kdor pičlo gnoji, a takoj podorje, je na boljšem od onega, ki gnoji izdatno, pa čaka z oranjem cele dneve. Na malih kmetijah se stori najbolje, da se gnoji njivo dopoldne in jo popoldne orje. Tretje važno pravilo je še: gnoji se rastlinam, ki so gnoja najbolj potrebne. To se vse tiste rastline in tisti poljski sadeži, ki imajo tudi na trgu razumno visoko ceno.

Kmetijo naj se utrjuje! Mnogo gozdov je bilo v zadnjem desetletju posekanih in izsekanih, da se je zamoglo ohraniti kmetije na površju. Trebalo je denarja za davke, zavarovanja, prevzeme, izplačila i. dr. Razumljivo, da se je iskalo denarja tam, kjer se ga sploh še dobi. Važno pa je sedaj, da se posekane trate pogozdujejo. Na mladem gozdu ima veselje gospodar in svojim naslednikom pa prihrani brez težave lepo premoženje. Odkod naj se vzame gozdne mladike? Mnogo je mladih drevesc, smrek, mecesnov in borov, ki rastejo neopažena v skalovju in v zapuščinah, koder se nikdar ne zamorejo razrasti. Presadite jih v najboljšo zemljo! Če pa mladik primanjkuje, zbirajte v jeseni semena gozdnih dreves. Dobavlja se jih izlahka iz posušenih storžičev. Vigredi se semena seje v zrahljano zemljo in po par letih rastejo že lepe mladike. Sedaj jih je treba zavarovati pred snegom in živalmi. Zato se jih seje gosto in med mladikami nato zabije kole in počez primerne deske. Tudi prigojene mladike listnega drevja so potrebne. Sploh bi se morali kmetje bolj zanimati za mešane gozdove, ker se rabi za trg in dom raznovrsten les. Četudi so časi hudi in je tovrstno delo navidez brezdonosno, vendar svetujemo vsem, da pogozdujejo posekane in tako utrjujejo svoje kmetije.

Poljske sadeže naj se pravilno krmi! Ni vsak sadež za vse svrhe v živinoreji. Za mlečnost krav je pač najboljša burgenlandska pesa, katere se dnevno lahko pokrmi za vsako govedo do 30 kg. Druga pesa je sicer enako krmilna, vendar daje mleku neprijeten okus. Krompir služi dobro za pitanje živine in če ga je dovolj, je prav dober tudi za mlečnost. Dnevno naj ga dobi govedo do 15 kg. Pri krmljenju s temi sadeži je dobro, da se dodaja še oljnata krmila (tropine), ki služijo živini kot hrana. V navedenih sadežih je namreč le malo beljakovinskih snovi, pač pa vsebujejo dovolj škroba. Beljakovina je živini nujno potrebna gradilna snov.

Čebele pozimi. Ob prvem mrazu se stisnejo čebele v panju navažno nad žrelom v okroglo gručo. Za vzdrževanje družine je treba v panju vsaj 10 stopinj Celzija toplote. Čebele pozimi ne spijo, temveč zdijo in dihajo ter čakajo vigredi. V tem času jim je treba miru in teme. Višja temperatura povzroča nemir in ta večjo porabo hrane. Svetloba pa žene čebele prezgodaj v naravo. Zato je dobro, če se sneg pred čebeljakom vedno skida. Skrbimo, da čebel ne razburjajo miši, kure, senice ali žolne. Zelo škodljiva je v panju vlaga. Hrane se porabi povprečno za velike žni-

daršičeve panje do 12 kg v celi zimi. Največ hrane rabijo čebele v prvih vigrednih mesecih in za obstoj družine je lakota vigredi lahko usodna. V času večjega mraza se potisne za okna slamine in jih odstrani šele v toplem maju.

Velikovški trg minulega tedna. Biki 75—80, pitani voli 90—95, vprežni voli 80—90, mladi voli 70—85, krave 65—85, klavne 60—80, telice 70—80, plemenske svinje 60—70, zaklani prašiči 1,20—1,30, plemenski prašiči 60, ovce 55—75, koze 50—60, telela 1,—1,10, pšenica 39—40, rž 28—30, oves 19, proso 18, ječmen 22—23, koruza 15, ajda 20—21, krompir 7—10, leča 28, zelje 12—15, jabolka 25—30 g za 1 kg.

RAZNE VESTI

Vojske reši nas, o Gospod!

Društvo narodov je sestavilo statistiko žrtev in stroškov zadnje vojne. Strašne so številke, ki se glasijo: V svetovni vojni je padlo 10 milijonov ljudi, 19 milijonov je bilo ranjenih, 7 milijonov pohabljenih, 9 milijonov je sirot brez očeta in 5 milijonov vdov, 10 milijonov je bilo pregnanih z doma na cesto. Skupni vojni stroški vseh držav znašajo 10 trilijonov francoskih frankov, svoto, ki si je ne moremo predstavljati in ki izgleda v številkah takole: 10,000.000,000.000.000 francoskih frankov. Če bi koščena smrt napravila paradu svojih vojni žrtev, bi vojaki v bataljonih korakali mimo nje 81 dni in 81 noči. Če bi si vsi v svetovni vojni padli vojski podali roke in tvorili nepretrgano verigo, bi ta obsegala polovico zemlje.

Številke, ob katerih bi se moral zgroziti vsak državnik in se zakleti vsaka država, da nikdar več ne sme priti do tako groznega človeškega pokolja. Pa kaj, ko so že spet oborožene vse celine sveta in si države hočejo deliti tudi že morja v prsto pomorsko oboroževanje, da bo kmalu ves svet ena sama orožarna in eno samo bojišče! Draga je vsaka modrost, najdražja pa življenska modrost, ker si jo bo mogel svet priboriti le z novimi, še težjimi in še bridkejšimi žrtvami. Potem šele bo zavladal mir na naši borni zemlji.

Radio v žepu. V kratkem pride baje v promet radiosprejemni aparat v žepni obliki. Popotnik bo torej kmalu lahko nosil svoj radio-aparat seboj na svojih potovanjih. Cevi bodo imele velikost malega nohta, seve bodo tudi mikrofoni primerno majhni. Potrebni tok se bo dobavljal s pomočjo male žepne baterije. Te baterije se bodo kmalu porabile in ni izključeno, da se jih bo prodajalo nekoč v trafikah kot cigarete za malo ceno. Iznajditelj je mnenja, da bo postal radio tako vsakdanja potrebščina kot so n. pr. vžigalice. Ste lahko radovedni.

Smrtni žarki. Mnogo se je že pisalo odkritju takozvanih smrtnih žarkov, ki nevidno širijo smrt tudi na daljavo. Amerika je nedavno prepovedala poizkuse s smrtnimi žarki, ker je mnenja, da je v korist države, če ostanejo smrtni žarki skriti in pripravljeni, če bi rabila Amerika tako orožje za svojo obrambo. Stroj, ki izžareva smrtno žarke, je podoben filmskemu aparatu. Žarki uničujejo vse, kar dosežejo in kar ima toplo kri. Če pride pes ali mačka ali katerakoli za poizkus vzeta žival ali pa po naključju mimo leteči golob v stik s temi žarki, je takoj mrtev. Golob v zraku samo zatrepeče in pade mrtev na tla. Učenjaki so pregledali s smrtnimi žarki ubite živali ter ugotovili, da jim je zvođenela kri. — K kemičnemu orožju prihodnje vojne se torej pridruži še strašno orožje smrtnih žarkov.

Steklene hiše v Angliji. V Doncastru so nedavno otvorili prvo stekleno hišo. Stene tega nenavadnega poslopja so znotraj in zunaj prevlečene z debelo snovjo barvanega stekla. Steklo namreč je namreč dober prevodnik toplote in slab prevodnik glasu in je hiša s steklenimi stenami prav primerna za osebe z bolnimi živci. Steklo se da dobro snažiti in barvano odbija dnevno in umetno svetlobo v čudovitih barvah.

Najcenejši denar — 5% v letu! Razdolžitev potom odkupa dragih hipotek, stavbna, nakupna in hipotekarna posojila, tudi na 2. mestu! Od zveznega kanclerskega urada kontr. blagajna „AUSTRO-THURINCIA“, Villach, Meerbothstr. 16. Pojasnila zastoni, za pismene odgovore pa je treba priložiti znamko za 48 g. 84